

оновлення фінансових та інвестиційних систем у багатьох країнах і виступає цікавою та перспективною технологією для фінансування великих проєктів та ідей в Україні.

Література:

1. Молибог, М. А., Івашова Н. В. Краудфандинг як інноваційний інструмент фінансування проєктів. Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжн. наук.-практ. конференції ім. проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 27 травня 2015 р.). Суми: СумДУ, 2015. – С. 252-253.
2. Краудфандинг: як зібрати кошти на реалізацію своєї ідеї. Inspired. 2014. URL: <https://inspired.com.ua/ideas/crowdfunding/> (дата звернення: 27.10.2024).
3. Корнух О. В., Донських Ю. А. Краудфандинг як інноваційне джерело фінансування в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. №11. С. 2-6.
4. Піляк О. І., Джусов О. А. Особливості використання інноваційних інструментів залучення інвестицій у підприємства туристичної галузі: краудфандинг. *Економіка та суспільство*. 2021. №27. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/449/431>
5. Діба М.І., Гернего Ю.О. Глобальні тенденції та потенціал розвитку ринку краудфандингу в Україні. *Економіка України*. 2020. № 2. С. 66-79. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2020_2_6

Мазур М.

здобувач ступеня PhD

*за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини, 2курс
Київський національний економічний університет ім.Вадима Гетьмана*

Луцишин З.

*д.е.н, професор, професор кафедри міжнародних фінансів,
Київський національний економічний університет ім.Вадима Гетьмана
Професор Економіко-гуманітарного університету (WSEH)*

ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ ФІНАНСОВИХ ДИСБАЛАНСІВ НА РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ КРАЇНИ

Питання характеру впливу глобальних фінансових дисбалансів на процеси регулювання економічної стабільності країни є актуальними як в теоретичній так і практичній площині. Глобальні фінансові дисбаланси — це нерівноважність у розподілі міжнародних фінансових потоків; стан - коли одні країни мають значний надлишок фінансових ресурсів, а інші — відчутний дефіцит. Що, в свою чергу впливає на економічну стабільність країни безпосередньо чи опосередковано. Загалом економічний глобалізм має суперечливий і асиметричний характер, який розподіляється нерівномірно як у міжнаціональному так і наднаціональному секторі, що свідчить про його нездатність забезпечити тривалу економічну рівновагу у світовому масштабі через збільшення глобальних фінансових потоків, що створює нові виклики для економічної стабільності країн. У свою чергу, фінансовий глобалізм як ключовий компонент економічної глобалізації, пов'язаний із процесами інтернаціоналізації фінансових систем країн світу, що включає в себе інтеграцію фінансових ринків, розвиток міжнародних фінансових інститутів і зростання транскордонних інвестицій - призводить до збільшення залежності національних економік від світових фінансових потоків, що може як стимулювати економічне зростання, так і створювати ризики глобальних фінансових дисбалансів. [1] Н. Кравчук слушно

зазначає, що: «Глобальні фінансові дисбаланси – це не лише предмет абстрактного наукового інтересу, а й явище вагомої прагматичної цінності, що кореспондує із сучасними глобальними трансформаціями».[2] Крім того, фінансовий глобалізм вимагає адаптації національної регуляторної політики для забезпечення стабільності та прозорості фінансових систем у глобальному контексті. Упродовж останніх років значна увага приділяється «глобальним фінансовим дисбалансам», що за визначенням МВФ є «сукупністю дефіцитів і профіцитів рахунку поточних операцій, які накопичувалися у світовій економіці з кінця 90-х рр. XX століття».[3] Певні країни накопичують значні обсяги міжнародних резервів, в той час як інші країни витрачають більше ресурсів, ніж заробляють. Наприклад, країни з великим обсягом експорту, такі як Китай, часто мають профіцит рахунку поточних операцій, в той час як країни-імпортери, такі як США, стикаються з дефіцитом. Також глобальні фінансові дисбаланси впливають і на монетарну політику країн. Центральні банки, за звичай, змушені коригувати процентні ставки для управління інфляційними ризиками, пов'язаними з великими припливами або відтоками капіталу. Наприклад, у країнах, які є реципієнтами капіталу, надмірний притік може призводити до перегріву економіки, змушуючи центральний банк підвищувати ставки для контролю інфляції.

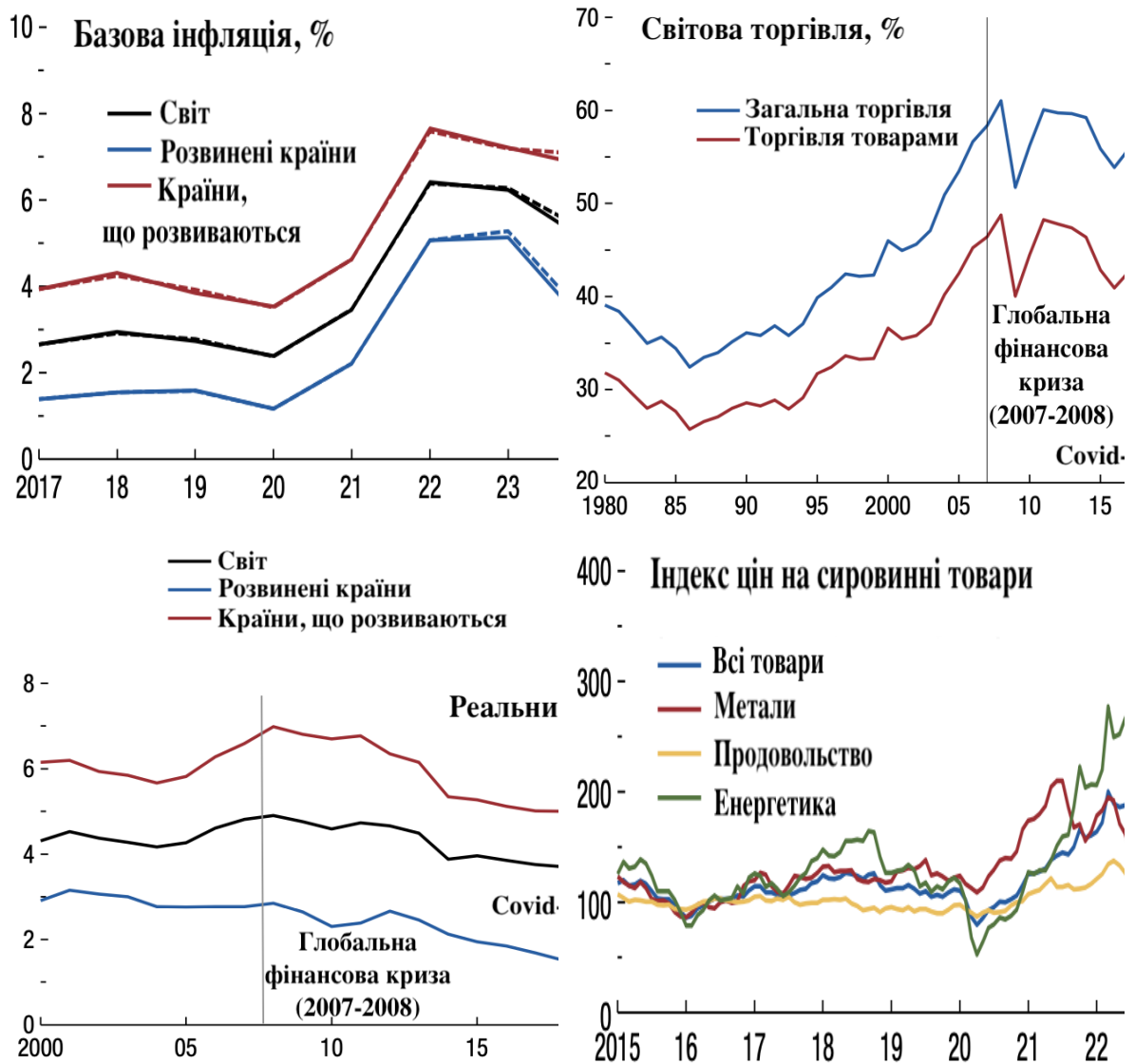
Таблиця 1.1 Огляд перспектив розвитку світової економіки

Назва	Прогнози			Відмінність від оновлення WEO за січень 2024 року		Відмінність від жовтня 2023 року WEO ¹	
	2023	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Країни з розвинутою економікою	1,6	1,7	1,8	0,2	0,0	0,3	0,0
США	2,5	2,7	1,9	0,6	0,2	1,2	0,1
Євро зона	0,4	0,8	1,5	-0,1	-0,2	-0,4	-0,3
Німеччина	-0,3	0,2	1,3	-0,3	-0,3	-0,7	-0,7
Франція	0,9	0,7	1,4	-0,3	-0,3	-0,6	-0,4
Італія	0,9		0,7	0,0	-0,4	0,0	-0,3
Іспанія	2,5	1,9	2,1	0,4	0,0	0,2	0,0
Японія	1,9	0,9	1,0	0,0	0,2	-0,1	0,4
Великобританія	0,1	0,5	1,5	-0,1	-0,1	-0,1	-0,5
Канада	1,1	1,2	2,3	-0,2	0,0	-0,4	-0,1
Ринки, що розвиваються	4,3	4,2	4,2	0,1	0,0	0,2	0,1
Китай	5,2	4,6	4,1	0,0	0,0	0,4	0,0
Індія	7,8	6,8	6,5	0,3	0,0	0,4	0,0
РФ	3,6	3,2	1,8	0,6	0,7	2,1	0,8
Бразилія	2,9	2,2	1,8	0,6	0,7	2,1	0,8
Мексика	3,2	2,4	2,5	0,1	0,0	-0,3	0,1
Саудівська Аравія	-0,8	2,6	6,0	-0,1	0,5	-1,4	1,8
Нігерія	2,9	3,3	3,0	0,3	-0,1	0,2	-0,1
ПАР	0,6	0,9	1,2	-0,1	-0,1	-0,9	-0,4

Джерело: World Economic Outlook. Steady but Slow: Resilience amid Divergence. April 30, 2024. – P.10 [Електронний ресурс], — Режим доступу: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO>

Примітки: Передбачається, що реальні ефективні обмінні курси залишатимуться постійними на рівнях, що переважали протягом 30 січня 2024 року – 27 лютого 2024 року. Економіки перераховані з урахуванням розміру економіки. Зведені квартальні дані скориговані на сезонні зміни. WEO = World Economic Outlook.

У свою чергу, країни з великим дефіцитом можуть зіткнутися з необхідністю коригувати свої фінансові політики. Це може включати скорочення державних витрат або підвищення податків, що впливає на соціальні програми та економічне зростання. Країни-експортери можуть мати більше можливостей для інвестицій в інфраструктуру, проте це також може призвести до залежності від зовнішнього капіталу. Глобальні фінансові дисбаланси можуть призводити до економічної нестабільності. Наприклад, різкі зміни в потоках капіталу можуть викликати валютні кризи. Країни, що сильно залежать від зовнішніх інвестицій, можуть виявитися вразливими до змін у глобальних умовах фінансування. Несподівані відтоки капіталу можуть призвести до девальвації валюти, зростання інфляції та економічної рецесії. Для подолання негативних наслідків глобальних фінансових дисбалансів важливою є координація між державами. Міжнародні фінансові інституції, такі як Міжнародний валютний фонд (МВФ), відіграють ключову роль у моніторингу фінансової стабільності та забезпеченні технічної допомоги країнам, що стикаються з фінансовими кризами. [4] У звіті 2024 році МВФ зазначається, що неочікувана стійкість економіки, незважаючи на значне підвищення процентних ставок центральними банками з метою відновлення цінової стабільності, також відображає здатність домогосподарств у провідних країнах з розвинутою економікою використовувати значні заощадження, накопичені під час пандемії. Крім того, зміни на іпотечному та житловому ринках, що відбулися протягом допандемічного десятиліття низьких відсоткових ставок, пом'якшили короткостроковий вплив підвищення облікової ставки. Оскільки інфляція наближається до цільового рівня, а центральні банки в багатьох країнах переорієнтовуються на пом'якшення монетарної політики, очікується, що посилення фінансової політики, спрямованої на стримування високого державного боргу, з підвищенням податків і зниженням державних видатків, негативно вплине на економічне зростання [5]. Щодо ризиків для глобальних перспектив МВФ враховує наразі їх збалансованими. З іншого боку, нові стрибки цін, спричинені геополітичною напруженістю, в тому числі війною в Україні та конфліктом в Газі та Ізраїлі, можуть, поряд зі стійкою базовою інфляцією на ринках праці, що залишаються обмеженими, підвищити очікування щодо відсоткових ставок і знизити ціни на активи.

Джерело: World Economic Outlook. Steady but Slow: Resilience amid Divergence. April 30, 2024.
— P.13, 14, 15, 29. - [Електронний ресурс], — Режим доступу: <https://www.imf.org/en/>

Розбіжність у темпах дезінфляції між провідними економіками може також спричинити коливання валютних курсів, які чинитимуть тиск на фінансові сектори. Високі відсоткові ставки можуть мати більший «ефект охолодження», ніж передбачалося, оскільки іпотечні кредити з фіксованою ставкою обнулюються, а домогосподарства борються з високими боргами, що спричиняє фінансовий стрес [5]. Також не можна ігнорувати той факт, що фінансова глобалізація перетворила світовий економічний ландшафт на взаємопов'язану структуру, де економічні рішення, прийняті в одній країні, можуть швидко поширюватися на інші країни. Стрімке зростання світових фінансових ринків і нестримні потоки капіталу створюють нові виклики для підтримки економічної стабільності. У цьому контексті великий виклик полягає у здатності країн управляти ризиками та швидко реагувати на зміни в глобальних економічних умовах, які часто є непередбачуваними. [6] Важливість цієї проблеми дедалі більше посилюється змінами в глобальній економічній динаміці, такими як вплив змін в економічному кліматі, міжнародній торговельній політиці та технологічні

зміни. Зростаюча фінансова глобалізація є ключовим елементом у розумінні того, як країни можуть підготуватися до цих викликів. Фінансова криза є відображенням складності та взаємозв'язку між фінансовими ринками в різних частинах світу, що підкреслює нагальну потребу зрозуміти, якою мірою фінансова глобалізація впливає на глобальну економічну динаміку та нестабільність, яка може виникнути в результаті. [6]

Отже, глобальні фінансові дисбаланси мають значний вплив на регулювання економічної стабільності країн, формуючи виклики, з якими уряди і центральні банки стикаються час від часу. З одного боку, ці дисбаланси можуть створювати можливості для зростання через припливи іноземні інвестиції, але з іншого — вони можуть призводити до економічних криз, значних валютних коливань та підвищення інфляційних ризиків. Ефективне регулювання в умовах глобальних фінансових дисбалансів вимагає комплексного підходу, який включає адаптацію монетарної та фіскальної політики, зниження залежності від зовнішніх капіталовкладень, а також активну участь у міжнародному співробітництві. Країнам важливо бути готовими до швидких змін у фінансовому середовищі та запроваджувати гнучкі механізми реагування. З огляду на швидкий розвиток глобалізації, критично важливо не лише реагувати на наявні виклики, але й прогнозувати потенційні ризики, розробляючи стратегії, що сприятимуть стабільному економічному зростанню. Тільки через спільні зусилля на національному та міжнародному рівнях можливо досягти стійкості та запобігти руйнівним негативним наслідкам, які можуть виникати внаслідок фінансових дисбалансів.

Література:

1. Д. Лук'яненко, А. Поручник, Я. Столярчук. Глобальні фінансові дисбаланси та їх макроекономічні наслідки // Журнал європейської економіки. Том 9 (№1), березень 2010. – С.73 – 92 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://jeej.wunu.edu.ua/index.php/ukjee/article/view/310/286>
2. Кравчук Наталія. Глобальні фінансові дисбаланси к контексті філософського фундаменталізму, історичного еволюціонізму та проблем методологічного оновлення економічної теорії // Світ фінансів. - № 4. - 2010. - С. 76 - 87. - [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/470/478>
3. Global Economic Slump Challenges Policies. // World Economic Outlook (WEO) Update. IMF, January 2009. [Електронний ресурс]. — URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2016/12/31/Global-Economic-Slump-Challenges-Policies>.
4. Кравчук. Н. Я. Фінансові дисбаланси світової економіки в умовах асиметрії глобального розвитку. – Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук. Тернопільський національний економічний університет. УДК: 339.9:330.368 [Електронний ресурс]. — URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/1796/3/DIS.pdf>
5. World Economic Outlook (WEO). IMF. 2024. [Електронний ресурс]. — URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO>
6. The Effect of Financial Globalization on Economic Instability: The Case of the Global Financial Crisis. *Journal of Law and Sustainable Development*. DOI: [10.55908/sdgs.v12i1.3155](https://doi.org/10.55908/sdgs.v12i1.3155). [Електронний ресурс]. — URL: https://www.researchgate.net/publication/377959343_The_Effect_of_Financial_Globalization_onEconomic_Instability_The_Case_of_the_Global_Financial_Crisis

Майданик І.

к.соц.н., с.н.с.

Інститут демографії та проблем якості життя,
Національна академія наук України